

- Nikda nadžanes, ko hino dočačes pre aver sera internetos abo mobilis.
- Nane bezpečno te del pro internetos abo predalo mobilis peskere osobna údaji. Nikda na bičav le emailoha, četoha, SMS správaha, peskero dočačutno menos, telefónna čísli, adresa khere, či andre škola.
- Nade pro internetos abo predalo mobilis fotografii, videi, pre save sal andro plavki, andre spodno bielizeň, sikaves avri odhalena časti tela abo pôsobines eroticky.
- Zabezpečin tuke peskere fotoalbumy hesloha. Nikda nadžanes sar, the kana len vareko aver šaj zneuživinel.
- Ker tuke avri zložita hesly the nikhaj len nazverejnin. Napouživin jekh heslos pre savore stránky/služby pro internetos.
- Nikaha, kaha tut sprindžares predalo internetos abo mobilis, nastrecin tut leha korkoro.
- Av podozrievo voči avre manušeske, savo tut prekerela, kaj te tajines tumaro kamaratsvos predalo internetos tira dake the dadeske, abo kerel pestar mek termo, ale nadžanel te odphenel pre savoreste, so prindžaren ča tumen o terne. Kajso manuš tuke kamel vareso te kerel, the vašoda klaminel a cirdel tut, kaj te tajines pozvanie pro stretnutie leha, kaj te zmazanes história četu, emaily, SMS, MMS správy a podobne.
- Te tut cítines namištes abo trápnones pri online konverzácii, hin tut právos la okamžite te prerušinel a the te džal het la četovatar miestnostiatar.
- Nareagin ani nabičav dureder nisave podozriva emaili, savo tuke sas bičado.
- Na savoro so hin pro internetos ehin čačipen.. Informácii kempel te porovninel le buther zdrojendar.

- Použivin antivírusova the antispýwarova softvéry, firewally, the pravidelne len aktualizin.
- Nezneuživin produkty chránenimen autorskými právami. Chovin tut Zodpovedne.sk.
- Hocisavo navádzanie pre zavislosťa (drogy, sebapoškodzovanie, sekty...) phen avri tumareng abo učiteľenge.
- Ponuka, savi ohrozinel tiro sastipen the dživipen šaj odmitnines.
- Av ostražito voči provokáciake, pokusenge o šikanovanie.
- Hocisavo šikanišagos phen avri tumengerenge abo učiteľenge, riešin vzniknuto situácia takoj.
- Kana tut šikaninen nisar lenge naodphen, nereagin the nisar inakšones nasker tut lenca, spätno väzba, interakciu.
- Zagaruv tuke dokazovo materialos (emaily, SMS, MMS správy, históriu četu, www stránky).
- Hocisave prvki diskriminácii (xenofóbia, rasizmus, nacizmus, neofašizmus...) phen avri tumareng abo učiteľenge.
- Zaarakh diskriminačenge (xenofóbnym, rasistickým, nacistickým...) poznamkenge the vtípenge šadzi khatar peste imar andre lengere počiatky, napríklad peskerenca jasnenca odmietavenca postojenja.
- Sikhľu feder e historia. Ziskin informácii palo fašizmus, holokaust, rasizmus, totalitna režimy, diskriminácii manušengere prava. Vytvorin tuke avri peskero nazoris the odžaha avka manipulativnendar argumentendar.
- Hin tut čačipen opral peskero nazoris, aj te leske tire kamaráta napačana.
- Te kames te džanel buther, pode duma the poradzin tut, kontaktin tut pre amende pre stránka www.pomoc.sk, zavičín amenge pro hjabakro telefonos **116 111** abo bičav emailis pro potrebujem@pomoc.sk.